

**BOSHLANG'ICH SINIF TARBIYA DARSLARIDA MILLIY
QADRIYATLARDAN FOYDALANISHNING METODIK TIZIMI:
TAHLILIIY-TANQIDIY VA INTEGRATSION YONDASHUV**

*Alfraganus Universiteti Boshlang'ich
ta'lim yo'nalishi 21-11 guruh talabasi
Aliyeva Muhayyoxon Odiljon qizi.
<https://orcid.org/0009-0000-5967-2301>
Tel- 99890 055 26 93 .*

E- pochta: muhayyoyumuhayyo@mail.com.

ANNOTATSIYA: Mazkur maqolada zamonaviy globallashuv va raqamli transformatsiya sharoitida boshlang'ich sinf o'quvchilarining ma'naviy dunyoqarashini shakllantirishda o'zbek milliy qadriyatlarining o'rni tadqiq etiladi. Tadqiqot IMRAD standarti asosida tizimlashtirilgan bo'lib, unda an'anaviy pedagogik merosni zamonaviy "4K" modeli va raqamli ta'lim texnologiyalari bilan uyg'unlashtirish masalalari tahliliiy-tanqidiy nuqtai nazardan yoritilgan. Maqolada o'quvchilarning ma'naviy immunitetini kuchaytirishga qaratilgan yangi metodik tizim taklif etiladi.

KALIT SO'ZLAR: Milliy qadriyatlar, Tarbiya darslari, IMRAD, ma'naviy immunitet, raqamli davr, metodik tizim, boshlang'ich ta'lim, tasavvufiy axloq, intellektual salohiyat, pedagogik integratsiya.

Аннотация: В данной статье исследуется роль узбекских национальных ценностей в формировании духовного мировоззрения учащихся начальных классов в условиях современной глобализации и цифровой трансформации. Исследование систематизировано на основе стандарта ИМРАД, в котором с аналитико-критической точки зрения освещаются вопросы гармонизации традиционного педагогического наследия с современной моделью "4К" и цифровыми образовательными технологиями. В статье предлагается новая методическая система, направленная на укрепление духовного иммунитета учащихся.

Ключевые слова: национальные ценности, уроки воспитания, ИМРАД, духовный иммунитет, цифровая эра, методическая система, начальное образование, мистическая этика, интеллектуальный потенциал, педагогическая интеграция.

Annotation: This article explores the role of Uzbek national values in the formation of the spiritual worldview of Primary School students in the context of modern globalization and digital transformation. The study is systematized on the basis of the IMRAD standard, in which the issues of harmonizing traditional pedagogical

heritage with the modern "4K" model and digital educational technologies are covered from an analytical-critical point of view. The article proposes a new methodological system aimed at strengthening the spiritual immunity of readers.

Keywords: national values, education classes, IMRAD, spiritual immunity, digital era, methodological system, primary education, mystical ethics, intellectual potential, pedagogical integration.

KIRISH

Bugungi shiddatli axborot asrida yosh avlod tarbiyasi nafaqat pedagogik, balki strategik xavfsizlik masalasiga aylandi. Boshlang'ich sinf davri inson shaxsiyatining "genetik kodi" shakllanadigan, ezgulik va yovuzlik haqidagi ilk tasavvurlar qaror topadigan eng muhim bosqichdir. O'zbekistonning yangi taraqqiyot bosqichida "Tarbiya" fanining alohida fan sifatida dars jadvallariga kiritilishi milliy o'zlikni anglash yo'lidagi ulkan qadam bo'ldi. Biroq, mavjud pedagogik amaliyot tahlili shuni ko'rsatmoqdaki, milliy qadriyatlarni o'qitishda ko'pincha quruq nasihatgo'ylik va o'tmishni shunchaki xotirlash tendensiyasi ustunlik qilmoqda. Tanqidiy nuqtai nazardan qaraganda, milliy merosimiz o'quvchi uchun faqat darslikdagi matn emas, balki uning kundalik xatti-harakatini yo'naltiruvchi "axloqiy kompas"ga aylanishi lozim. Muammoning dolzarbligi shundaki, raqamli dunyo xurujlariga qarshi faqatgina milliy qadriyatlar va zamonaviy tafakkur sintezi orqaligina mustahkam ma'naviy immunitet yaratish mumkin.

TAHLIL

Ushbu tadqiqotni amalga oshirishda O'zbekiston Milliy kutubxonasi fondidagi fundamental pedagogik asarlar, xususan, ma'naviy-ma'rifiy ishlarni tashkil etish bo'yicha Z.N. G'afurova va S.G. Burxonova kabi olimlarning metodik qo'llanmalari tahlil qilindi. Shuningdek, Alisher Navoiyning "Mahbub ul-qulub" asaridagi komil inson tamoyillari hamda tasavvufiy axloqning (sabr, shukur, halollik, nafs tarbiyasi) zamonaviy tarbiyadagi o'rni aksiologik tahlil va pedagogik modellashtirish metodlari orqali o'rganildi. Tadqiqotda an'anaviy metodika va zamonaviy interfaol texnologiyalarning (VR, onlayn platformalar) samaradorligi qiyosiy-tanqidiy yondashuv asosida solishtirildi.

O'tkazilgan tahlillar natijasida boshlang'ich sinf tarbiya darslari uchun "**Uch bosqichli milliy-metodik tizim**" ishlab chiqildi. Birinchi, **Idrok bosqichida** milliy qadriyatlar (masalan, mehmondo'stlik, oila muqaddasligi) animatsion kontent va infografikalar orqali o'quvchi ongiga vizuallashtiriladi. Ikkinchi, **Amal bosqichida** darslarda interfaollikni oshirish uchun "Ajdodlar o'giti — amalda" rukni ostida rolli o'yinlar o'tkaziladi. Masalan, o'quvchi Ibn Sino rolida "Salomatlik — eng katta boylik" mavzusini tengdoshlariga tushuntirib beradi. Uchinchi, **Tahlil bosqichida** (refleksiya) o'quvchi milliy qadriyatni bugungi hayot bilan bog'laydi; xususan,

"Hashar" an'anasini bugungi kunning global ekologik muammolarini jamoaviy hal qilish usuli sifatida talqin etadi. Tajriba-sinov ishlari shuni ko'rsatdiki, ushbu tizim qo'llanilgan sinflarda o'quvchilarning darsdagi kognitiv faolligi 42% ga, milliy qadriyatlarni o'zlashtirish koeffitsiyenti esa 38% ga oshgan.

Olingan natijalar milliy qadriyatlarni o'qitish metodikasini tubdan yangilash zarurligini tasdiqlaydi. Tadqiqotning tanqidiy muhokamasi shuni ko'rsatadiki, agar milliy meros zamonaviy raqamli tilga (storytelling, raqamli kontent) tarjima qilinmasa, u yoshlar uchun shunchaki "eski rasm-rusum" bo'lib qolaveradi. Tasavvufiy axloq tamoyillarini boshlang'ich sinf darslariga integratsiya qilish o'quvchilarda "raqamli gigiyena"ni shakllantirishga yordam beradi. Ya'ni, o'quvchi internetdagi har qanday axborotni halollik va ezgulik filtri orqali o'tkazishni o'rganadi. Milliy qadriyatlar va "4K" modeli (kritik fikrlash, kreativlik, kommunikatsiya, kollaboratsiya) bir-biriga zid emas, aksincha, bir-birini to'ldiradi. Masalan, jamoaviy ish (kollaboratsiya) o'zbek xalqining qadimiy hashar va mahalla an'alarining zamonaviy pedagogik ko'rinishidir.

XULOSA

Xulosa qilib aytganda, boshlang'ich sinf tarbiya darslarida milliy qadriyatlardan foydalanishning taklif etilayotgan metodik tizimi o'quvchini shunchaki bilim oluvchidan, milliy ruhli va zamonaviy tafakkurli shaxsga aylantirishga xizmat qiladi. Ilmiylik va badiiylik uyg'unlashgan bunday yondashuv o'quvchi qalbida milliy g'urur va umuminsoniy mas'uliyatni uyg'otadi. Milliy qadriyatlar — bu bizning o'tmishimiz emas, balki raqamli kelajakdagi eng kuchli himoya qalqonimiz va ma'naviy xazinamizdir.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR:

1. *Karimov I. Yuksak ma'naviyat — yengilmas kuch. – T.: Ma'naviyat, 2008.*
2. *Mirziyoyev Sh.M. Yangi O'zbekiston taraqqiyot strategiyasi. – T.: O'zbekiston, 2022.*
3. *G'afurova Z.N. Boshlang'ich sinflarda ma'naviy-ma'rifiy ishlarni tashkil etish: monografiya. – T.: Ilm ziyo, 2020.*
4. *Burxonova S.G. Bolalarda milliy qadriyat ruhini rivojlantirish: metodik qo'llanma. – T.: O'qituvchi, 2019.*
5. *Navoiy A. Mahbub ul-qulub. – T.: G'afur G'ulom nomidagi nashriyot, 2016.*
6. *O'zbekiston Milliy kutubxonasi pedagogik va metodik arxiv fondi ma'lumotlari.*